

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Mikkelin kaupunki pitää valtion aluehallinnon uudistusta tarpeellisena ja kannatettavana. Erityisen tärkeää on sujuvoittaa lupaprosesseja, mihin valtakunnallisen viraston perustaminen antaa mahdollisuuden. Tämä edellyttää viraston sisäisten prosessien ja toimintatapojen kehittämistä asiakaslähtöisesti sekä riittävää toiminnan resurssointia. On tärkeää, että valtiotoimija pystyy sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla toimimaan tehokkaasti alueilla ja tukemaan kuntia ja maakuntia niiden kehittämis- ja viranomaistoiminnassa.

Perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutuminen on varmistettava tiiviissä yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa, erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa. Alueidenkäytön ja suunnittelun kannalta keskeisten lupaprosessien sujuvuuden takaaminen edellyttää paikallisten olosuhteiden tuntemusta ja tiivistä yhteistyötä kuntien ja maakuntatason kaavoituksen kanssa. Lisäksi alueellinen

näkökulma on olennainen myös pelastustoimen ja varautumisen toimialalla sekä näihin liittyvissä yhteistyörakenteissa. Viraston vastuulla oleviin lupa- ja valvontatehtäviin kuuluu myös aiemmin ELY-keskuksille kuuluneita ympäristöalan tehtäviä, joihin liittyy ohjaus- ja suunnittelutehtäviä, joissa alue- ja paikallistuntemus on keskeisessä roolissa.

Hallituksen esityksen 3 § kohdan 3 mukaan Lupa- ja valvontavirastolle siirtyisivät alueiden käytön valvonta ja ohjaus. Vuoden 2017 lainmuutoksessa ohjaustehtävä muutettiin edistämistehtäväksi, eikä valtion aluehallinnolla ole sen jälkeen ollut ohjaustehtävää alueiden käytössä. Mikkelin kaupunki katsoo, että valmisteilla olevassa aluehallintouudistuksessa tätä ohjaustehtävää ei tule siirtää Lupa- ja valvontavirastolle. Tämä liittyy Suomen perustuslain (731/1999) 121 § mukaiseen kunnallisen itsehallinnon periaatteeseen, jossa kunnan hallinto perustuu asukkaiden itsehallintoon. Kaavoitus on olennainen osa tätä itsehallintoa. Näin merkittävästä kuntien itsemääräämisoikeuteen vaikuttavasta asiasta ei tule säätää osana aluehallinnon uudistusta, vaan se tulee tarvittaessa selvittää ja arvioida erikseen osana alueidenkäyttölain kokonaisuutta.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Mikkelin kaupunki pitää tärkeänä, että virastolla on toimipaikka myös Mikkelissä. Alueiden elinvoiman takaamiseksi on ehdotonta, että elinvoimakeskusten toimipaikat ja palvelut on saatavilla jokaisessa maakuntakeskuksessa. Erityisen tärkeää tämä on huomioida Itä-Suomen osalta, joka on jo muutenkin kärsinyt globaalista kehityksestä.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Elinvoimakeskusten tehtäväksi ehdotetaan alueiden kehittämistä, mikä ei ole ollut aiemmin ELY-keskuksille säädetty tehtävä. Aluekehityslain mukaan alueiden kehittäminen kuuluu valtiolle ja kunnille, ja alueellisella tasolla siitä vastaavat maakunnan liitot. Valtion aluehallinnon tarkoitus on tukea alueiden kehittämistä niiden omiin vahvuuksiin perustuen, yhteistyössä maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Uudistuksessa ei tule muuttaa tätä työnjakoa. Elinvoimakeskusten tulee keskittyä valtion toimeenpano- ja kehittämistehtäviin, vahvistaen alueiden elinvoimaa.

Mikkelin kaupunki katsoo, että aluehallintouudistuksessa ja elinvoimakeskusten toimintojen organisoinnissa on pidettävä huoli siitä, että alueellinen asiantuntemus ei uudistuksen takia heikkene. Myöskään maakuntaan kohdennettavat kehittämisresurssit eivät saa uudistuksessa heikentyä.

Uudistuksessa tulee huomioida myös muut käynnissä olevat uudistukset, erityisesti TE-palvelut 2024-uudistus. Työllisyyteen ja osaamiseen liittyvät ESR+-rahoitustehtävät tulee siirtää TE-uudistuksessa kuntasektorille maakuntien liittoihin, mikä vahvistaa niiden roolia EU-rahoituksen välittävänä viranomaisena ja varmistaa aluelähtöisen päätöksenteon.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Esitetty periaate, että Elinvoimakeskukset saisi toimialaohjausta viideltä eri ministeriöltä voi johtaa aluehallinnon siiloutumiseen ja alueellisen toimivallan kaventumiseen. On kuitenkin kannatettavaa, että strateginen suunnittelu ja tulossopimusten valmistelu tehtäisiin yhteistyössä maakunnan liittojen kanssa. On tärkeää, että elinvoimakeskusten tulossopimukset tukevat maakuntaohjelmaa.

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Mikkelin kaupunki pitää tärkeänä, että alueellisten työvoimapalvelujen tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan. Mikkelin kaupunki kuitenkin näkee KEHA-keskukselle esitettyä alueellisten työvoimapalvelujen tuloksellisuuden seuranta ja arviointitehtävää erittäin ongelmallisena jo pelkästään objektiivisuusvaatimuksesta tarkasteltuna. Siksi työllisyyspalveluiden arviointi tulee poistaa KEHA-keskuksen tehtävistä ja säätää se jonkin riippumattoman tahon tehtäväksi.

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

Elinvoimakeskuksille ei tule nimetä päätoimipaikkaa vaan kuten uudistusta valmisteltaessa on esitetty niin elinvoimakeskuksille on lainsäädännössä nimettävä valtioneuvoston asetuksella toimipaikka kaikissa maakuntakeskuksissa. Lisäksi keskuksille on turvattava riittävät resurssit, jotta valtionhallinnon alueellinen läsnäolo säilyy vahvana. On tärkeää, että yritysten ja muiden asiakkaiden asiointimatkat eivät pitene hallinnollisen uudistuksen seurauksena.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

Mikkelin kaupunki pitää tärkeänä, että uudistuksessa huolehditaan valtion näkyvyydestä alueilla ja turvataan yhteistyömahdollisuudet alueen yritysten, kuntien ja muiden toimijoiden kanssa myös jatkossa. Aluekehittämistä ei nykyisestä tule muuttaa, mutta valtion näkyvyydestä alueilla tulee huolehtia.

Lupa- ja valvontaviraston uuden valtakunnallisen virastorakenteen myötä on tarpeen arvioida viraston, kuntien ja maakuntien tehtävien rajapintoja sekä luoda uusia yhteistyörakenteita. Uudistuksen yhteydessä tulee varmistaa, että alueellinen vuorovaikutus toteutuu käytännössä ja määritellä lailla tai asetuksella vähimmäistaso yhteistyölle maakuntien ja kuntien kanssa.

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Mikkelin kaupunki pitää valtion aluehallinnon uudistusta tarpeellisena, erityisesti lupaprosessien sujuvoittamisen osalta, mikä edellyttää asiakaslähtöisten toimintatapojen kehittämistä ja riittäviä resursseja. Kaupungin mukaan valtiotoimijan on tärkeää tukea kuntia ja maakuntia tehokkaasti sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla. Valtion näkyvyys alueilla ja yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa on turvattava uudistuksessa. Aluekehittämistä ei tule muuttaa, mutta Lupa- ja valvontaviraston uuden rakenteen myötä on arvioitava viraston, kuntien ja maakuntien tehtävien rajapintoja ja luotava uusia yhteistyörakenteita. Uudistuksessa on varmistettava alueellinen vuorovaikutus ja määriteltävä vähimmäistaso yhteistyölle lailla tai asetuksella.

Mikkelin kaupunki vastustaa alueiden käytön ohjaustehtävän siirtämistä Lupa- ja valvontavirastolle, sillä kaavoitus kuuluu kunnallisen itsehallinnon piiriin, jota ei tule muuttaa osana aluehallinnon uudistusta.

Mikkelin kaupunki pitää tärkeänä, että virastolla on toimipaikka myös Mikkelissä. Alueiden elinvoiman takaamiseksi on ehdotonta, että elinvoimakeskusten toimipaikat ja palvelut on saatavilla jokaisessa maakuntakeskuksessa. Erityisen tärkeää tämä on huomioida itä-Suomen osalta, joka on jo muutenkin kärsinyt globaalista kehityksestä.

Elinvoimakeskuksille ehdotetaan uutta tehtävää alueiden kehittämisessä, mikä aiemmin kuului valtiolle, kunnille ja maakunnan liitoille. Aiempi työnjako tulee säilyttää edelleen ja elinvoimakeskusten tulisi keskittyä valtion toimeenpano- ja kehittämistehtäviin. Mikkelin kaupunki korostaa, että alueellinen asiantuntemus ja maakuntien kehittämisresurssit eivät saa heikentyä uudistuksessa. Myös muut käynnissä olevat uudistukset, kuten TE-palvelut 2024, on huomioitava, ja ESR+-rahoitustehtävät tulee siirtää kuntasektorille maakuntien liittoihin aluelähtöisen päätöksenteon turvaamiseksi.

Esitetty Elinvoimakeskusten toimialaohjaus viideltä ministeriöltä voi johtaa siiloutumiseen ja alueellisen toimivallan kaventumiseen. Positiivista on kuitenkin, että strateginen suunnittelu ja

tulosopimusten valmistelu tehtäisiin yhteistyössä maakunnan liittojen kanssa ja niiden tulee tukea maakuntaohjelmaa.

Mikkelin kaupunki korostaa alueellisten työvoimapalvelujen tuloksellisuuden seurantaan, mutta pitää ongelmallisena, että KEHA-keskukselle annetaan tämä tehtävä objektiivisuusvaatimuksen vuoksi. Mikkelin kaupunki esittää, että arviointi siirretään riippumattomalle taholle.

Kauranen Aki

Mikkelin kaupunki - kaupunginjohtaja Janne Kinnunen, strategia- ja
kehityspäällikkö Aki Kauranen